

Posudek vedoucího praktické diplomové práce BcA. Josefa Červinky.

Fakulta restaurování Univerzity Pardubice.
Ateliér restaurování nástěnných maleb a sgrafita,
obor Techniky restaurování uměleckých děl a prvků architektury.

Diplomová práce na téma:
Restaurátorský průzkum a referenční ukázka
možných variant restaurování a rekonstrukce omítek
vnějšího pláště vily Tugendhat v Brně.

V úvodu práce se student, mimo základní data týkající se památky, věnuje popisu objektu a krátké charakteristice jeho stavu před restaurováním. V kapitole *Průzkum* se zabývá nejprve umělecko-historickým průzkumem, jeho dosavadními výsledky, osobností architekta Mies van der Rohe a přehledem jeho nejvýznamnějších realizací, včetně vily Tugendhat v Brně. Zmiňuje stavebníky vily a relativně krátkou dobu, po kterou vilu obývali. Dále si student všimá osudu stavby v období 2. světové války, stavebních úprav a jejího využití v poválečných letech a prvních oprav plánovaných původně na počátku šedesátých let, ale uskutečněných až v první polovině let osmdesátých. O této opravě, včetně konkrétních dílčích stavebních zásahů se pan Červinka zmiňuje podrobněji. V práci dále sleduje přípravu komplexní obnovy objektu po roce 1989, zmiňuje stavebně-historický průzkum provedený Karlem Ksandrem v roce 2001 a následně, v letech 2003-2005 restaurátorský průzkum vedený Ivo Hammerem. Oba tyto průzkumy patří mezi základní zdroje, s kterými tato diplomová práce pracuje.

V následující části práce se pan Červinka věnuje zhodnocení projektu vily Tugendhat v souvislostech s dalšími Miesovými pracemi stavějícími na obdobných konstrukčních principech, zmiňuje inspirační zdroje, včetně interpretace Lisického a Malevičova díla, principy školy Bauhaus, zmínku věnuje i Miesovu žáku a spolupracovníkovi Philipu Johnsonovi. Ve zkratce charakterizuje Miesův přínos v rozvíjení funkcionalistické architektury.

V další kapitole sumarizuje student výsledky restaurátorských a technologických průzkumů realizovaných studenty Vysoké školy užitého umění Hildesheim z roku 2004, diplomových prací Christine Hitzler z roku 2004 a Anelli Elesat z roku 2007 i výsledky práce společnosti CIC formulované ve zprávě z roku 2010.

V komparaci již zjištěných poznatků s vlastním průzkumem prováděným invazivními i neinvazivními metodami pan Červinka charakterizuje současný stav omítkových vrstev a vrstev nátěrů, jejich skladbu a stanovení obsahu vodorozpustných solí podílejících se na lokální destrukci celého souvrství.

V kapitole další provádí v rámci průzkumu zkoumání historické fotodokumentace a snaží se identifikovat změny architektonických detailů provedené v průběhu oprav, kterými stavba prošla v minulosti.

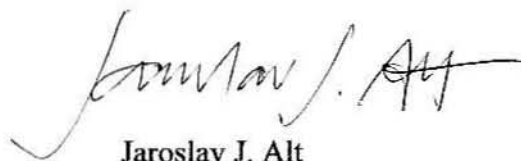
Součástí průzkumu byly i zkoušky technologických kroků na vybrané ploše fasády, kterými byl především způsob a míra odkryvu degradovaných, případně mladších překrývajících finálních vrstev. Jako vodítko zde sloužila vzorová plocha odkrytá prof. Hammerem. Student se snažil co nejvíce přiblížit těmto výsledkům čištění, současně však vypracovat technologii, která by byla časově a technicky méně náročná. Následuje velmi podrobný seznam zkoušených postupů mechanického snímání překrývajících finálních vrstev, včetně techniky a technologie možných variant. Výsledky byly sledovány, mimo přímé vizuální metody na místě, i na postupně odebíraných vzorcích zkoumaných v rámci laboratorních analýz. Na základě provedených zkoušek byl vypracován relativně optimální a šetrný způsob odkryvu překrývajících vrstev. Dále byly prováděny zkoušky odsolování, které se ukázalo za daných časových a finančních podmínek jako nereálné. Provedeny byly zkoušky rekonverze sulfatizovaného povrchu a sjednocení povrchu fluátováním, kdy výsledky nebyly z hlediska sjednocení nasákavosti povrchu odkryté omítky příliš přesvědčivé. Následovaly zkoušky tmelení trhlin ve struktuře omítky, kde byly aplikovány různé podíly plnidla a velikosti jeho zrn v maltové směsi. Při tmelení větších defektů byly zkoušeny jak směsi míchané na místě, tak směsi komerční. Vše je velmi přehledně uváděno v práci v dílčích fotografických a grafických přílohách.

Na základě výsledků získaných průzkumem student zpracoval dvě varianty restaurování omítek vnějšího pláště. První varianta sleduje způsob, který vypracoval Ivo Hammer a druhá je řešena na základě požadavků vznesených projektantem a zastupci NPÚ. V následujícím textu student sleduje výhody i nevýhody obou přístupů. Obě varianty následně velmi podrobně popisuje jak z hlediska užití nástrojů a pomůcek, tak i užitých materiálů a časové náročnosti jednotlivých pracovních úkonů, včetně náročnosti eventuálních pozdějších oprav. Druhá varianta řešení restaurování pláště fasády je v praktické poloze realizována v podobě referenčního restaurátorského zásahu na vybrané ploše fasády, na jihovýchodním nároží pokoje Grety. Následuje podrobná grafická a fotografická dokumentace sledující průběh prací.

Práci lze hodnotit jako výborně provedenou, přístup studenta k řešení celého problému jako vysoce nadstandardní. Ocenit je třeba i cit pro práci s materiálem, značnou orientaci v problematice řešení úkolu jak z hlediska celkového vnímání této architektury a její výtvarné a technické výjimečnosti, tak i v přístupu k řešení daného úkolu z hlediska technického a technologického, časové náročnosti a nakonec i z hlediska ekonomiky celého procesu restaurování.

Restaurátorská zpráva a dokumentace jsou výborně koncipovány, vlastní zpráva je jak v teoretické tak praktické části velmi přehledná a srozumitelná.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm **výborně**.

Jaroslav J. Alt

V Trstěnici dne 24. 9. 2010